

גליון ק'

חננוכה
תשפ"ג

מה עיקר המצוה בחנוכה? ... לא להדליק נרות! - להכיר בהשגחה!!!

מתוך אכזבה עמוקה החליט לשוב לארצו, אך אז נזכר באיש העסקים היפני, ובמספר הטלפון שהשאיר לו. הוא התקשר, ואז שמע את קולו המוכר של היפני: "אני מחפש אותך, בוא אלי", "היכן אתה נמצא?" שאל היהודי. "במפעל 'סוני' בקומה השמינית. בוא אלי". הוא הגיע למפעל 'סוני', בניין ענק שכולו אומר פאר והדר, עלה במעלות, וכאשר יצא סמנה ראה שהגיע למשרד המנכ"ל. המזכירות הכניסו אותו ואז זיהה את האיש שישב לצידו בטיסה. "אני מחפש אותך", פנה אליו המנכ"ל ללא הקדמות. "הסניף הגדול ביותר שלנו נמצא בארצות הברית כשארית אותי חוזר משם, היה זה לאחר שתפסתי את המנהל שלי בגנבות ובמעילה בכספי החברה. החלטתי לאתר במקומו אדם חרוץ, אך חשוב מכך שיהיה נאמן, ושיהיה ניתן לסמוך עליו במאת האחוזים.

"במהלך הטיסה נוכחתי לדעת שאתה שומר בנאמנות על מצוות דתך, ולא עובר עליהן גם כשאינו רואה אותך. בנוסף, אתה גם פיקח ומבין עניין. אני רוצה שתיקח את המשרה, למרות שאין לך כל תעודות וכל הכשרה מקצועית. אתה תקבל משכורת מעולה, ובנוסף גם אחוזים מהמכירות ודיבידנדים על הצלחות גבוהות". היהודי שב לאמריקה, עזב את החברה שבה עבד, והפך למנכ"ל של סוני בארצות הברית הכל בזכות יראת השמים שלו, והעמידה הבלתי מתפשרת על עקרונות היהדות. הסיפור מובא בספרי הרב צבי נקד שליט"א, מהרה"ג רבי גואל אלקריץ שליט"א והמספר הוא שהיהודי שלא מוותר ולא מתפשר על עקרונות היהדות זוכה לברכה עצומה מהשם יתברך. ומסר נוסף הנוגע אלינו, היהודי עשה חודש לשם השתדלות למכור את המוצרים שלו, ולא עלתה בידו, ההשתדלות נכשלה, וכשמיסימים את ההשתדלות - מגיעה הישועה!

ככל יכולתם, זריקות, כדורים ושאר דברים שלא נדע לעולם... אך נאמורה לא עוד... יום אחד אמר הרב א.ל. רדעייט, אולי נפסקים עם השתדלות, נתפלל לה' - ולה' הישועה... תשעה חודשים אח"כ נולד להם ילד!!!

"מצוותה שתכלה רגל מן השוק" - נכון, חייבים לעשות השתדלות בדרך הטבע, אבל לדעת שזה גורניט! אין קשר בין השתדלות לבין התוצאה, זה תנוכה! זה המטרה של ההדלקה, ומי שלא מתחזק בימים אלו באמונה, זה כמו להניח תפילין בלי לכוון את הדברים שצריך לכוון, ולהכנס לסוכה בלי כוונה וכדו' - בקושי רב הוא יוצא בדיעבד... מעשה נוסף הממחיש שהכל מושג מלמעלה, וממילא 'תכלה רגל מן שוק' ההשתדלות, מעשה ביהודי שהתגורר בארצות הברית ועבד לפרנסתו כסוכן של חברה, אך לא ראה ברכה בעמלו. הוא פנה לאיש עסקים גדול, ושאלו היכן הוא ממליץ לו למכור את סחורתו. "עליך לנסוע ליפן, השיב בן שיחו. "ליפן? מה לי ולפינים?" תמה האיש. "אם אתה לא מצליח כאן, סע לשלם!" הוא קנה כרטיס טיסה ליפן במחלקה הראשונה, ושכנו לטיסה היה איש עסקים יפני. הטיסה יצאה לדרך, וכמיטב המסורת במחלקה הראשונה הוגשה לנוסעים ארוחת גורמה מרדית ריחות ערבים, בלוויית יין משובה, והיהודי הסתפק במנה כשרה שהוגשה לו בתוך מגש חד פעמי ונראתה דלה ותפלה לעומת האוכל שמסביב.

"מדוע אינך טועם מכל המאכלים המשובחים?" שאלו היפני תוך כדי שהוא טועד את ליבו בתאבון רב. "אני יהודי, ואנו אוכלים ושותים רק מאכלים כשרים." "כאן אף אחד לא רואה אותך", תמה היפני, "מה כבר יקרה אם תאכל מהאוכל הזה? הרי שילמת עליו במיטב כספך!" "אמנם איש לא רואה אותי, אך הקב"ה מלאו כל הארץ כבודו, והוא רואה אותי בכל מקום. מלבד זאת יהודי הוא עבד ה' בכל מקום שבו הוא נמצא". הם הוסיפו לשוחח במהלך הטיסה, וכאשר נחתו ביפן אמר היפני: "קח את מספר הטלפון שלי, אם תצטרך עזרה, צלצל אלי". היהודי ניסה במישר חודש למכור את המוצרים, אך העלה חרס בידו. בכל המקומות אליהם הגיע, נאמרו לו שקיימים כבר מוצרים מקומיים זולים יותר, והוא שכל הדלתות נסגרות בפניו.

מתאונן היה רבינו הגדול מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל: את העסק הגדול בחנוכה עושים ממעשה ההדלקה של נרות חנוכה, וכשמדליקים מדליקים ונגמרו! ואת התכלית של ההדלקה שוכחים! הרי התכלית והמכוון שכינונו חז"ל הוא שעל ידי ההדלקה יבואו להכיר בהשגחה, לפרסם את הנס, מה היה הנס? הנס שדלק נר אחד 8 ימים, וזה הראה שאין שום טבע בעולם כלל, ומה ששוכחים... (הובא במספר הזיכרון לארצי"ט החמישי, שיר' על ידי מוסף ש"ק)...

חב"ב עלי לחזור מידי שנה על הארתו של הגרמ"ל מסאסוב זיע"א. (שמעתי מהרה"צ ר' אלימלך בירדמן שליט"א, שבת 'בת עין תשע"ו, ביהמ"ד 'צאנז' צפת ע"ה"ק). לשון הגמ' (שבת כ"א) וכן מובא להלכה, "מצוותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק"???

מתוך הגרמ"ל, בחנוכה ראינו ניסים שלא כדרך הטבע, נר של יום אחד דלק 8 ימים, יהודה המכבי ירה חץ אחד והרג 27 אלף איש, 13 בחורים ניצחו את אימפריית יוון (1,800,000 חיילים!) היינו שהיה היפוך הטבע גמור, וראו שאין טבע בעולם, אלא יש בורא ומנהיג לבריאה... יעבוד 2 שעות ירוויח 200 ₪ ואם 4 שעות 400 ₪, ואם 10 שעות 1000 ₪ ככה עובד הטבע. מצוות נר חנוכה - כלומר: מצוותה, מטרתה, המטרה של חנוכה, להכניס את האמונה טוב טוב לראש שהכל זה הריבונות של עולם! ואין שום טבע בעולם, עד שתכלה רגל מן השוק, היינו שותפין שלא התסובבת בשוק תכניס לך עוד ₪ 1000, אלא כמוש"כ החזו"א ההשתדלות האמיתית זה רק ע"י תפילה. ומה שנגדו עליך יגיע ומה שלא נגדו לא יגיע... ובוהו, ע"י האמונה התמימה, והרוגע שבשיתוף, יהיה שמחה של מצווה, ונכל לשמוח באמת בחנוכה, ולהדליק את הפייער [אש] עם כל הפייער.

מסופר על מו"ר הגה"צ ר' אליעזר גינזבורג זצוק"ל - משיגח ישיבת פוניבז' שהלך פעם בחנוכה וראה יהודי שהיה לו קשיים רבים, וניכר עליו שהוא מודאג ומוטרד, אמרו ר' לייזר: מוכח זכירת הנס של חנוכה - והידיעה שאין עוד מלבדו, והשקב"ה טוב ומטיב, מוכח זה לבדו רואי שיהיה ניכר על אדם שהוא פחות מודאג, ואם בכל זאת נראים כן, גם בחנוכה, על כרחך שאין לדעת אם שייכות למוסר. כלומר שהוא לא מתבונן, שהרי אם היה מתבונן מה זה חנוכה, היה מבין שאין שום טבע בעולם - וממילא מה לו לדאוג, אחרי שהוא בדיים של 'אב הרחמן'. (מפי ג"ס, האו"ר קלמן אדלר שליט"א, הובא במספר ש"ק, כיצא תשפ"ב).

סיפר לי הרה"ג ר' א.ל.ק. מחשובי האברכים בעיר התורה 'רכסים', בעזרת ה' ובחמלתו נודלו לי שני ילדים בריאים ושלמים, ולאחר מכן נתקיים בננו 'ותעמוד מלדת', אחרי כמה שנים הלכנו לדרוש ברופאים, ואכן הם ניסו

אגודת ישראל
אגודת ישראל
התנועה הלאומית

'אביתתה תהילה מחורשי רשע'
וצ'ע' 'הרי טורפים בפני רשע את תפילתו'???

במוסף הזיכרון שיו"ל ע"י מוסף ש"ק, על מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, הובאה שאלה שנתקשה בה מרן הגרא"ל, ואף שלח את נכדו הגר"ר הוויגסברג שליט"א לשאול את פי מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל. השאלה היתה על הפיוט הנאמר ב'ראש השנה' "אביתתה תהילה מחורשי רשע" - נתקשה מרן הגרא"ל, הרי מבואר ברמב"ם (הל' תשובה) שהקב"ה אינו חפץ בתפילתם של רשעים ואף "טורפין לו תפילתו בפניו", אז כן רוצה ה' תהילה מרשע, או לא? מרן הגר"ח ניסה לתרץ, שאולי אין הכוונה 'חורשי רשע' לשון הוזה, אלא רק לאנשים שהם מטבעם 'חורשי רשע' כלומר שמהות האדם שהינו 'חורש רשע'... (כעין 'עיר פרא כי יוולד', ר'ג' עבירות אין אדם ניצול מהם בכל יום, וראין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא' וכדו').

אך מרן הגרא"ל השיבו שהוא גם חשב על זה, ומשמע 'חורשי רשע' לשון הוזה, וממילא חזרה הקושיא מהרה"ב.

וקטנתי מלהכניס ראשי בין ההרים הרמים, אך להציע בדרך אפשר, אולי, יש לחלק בין 'תפילה' ל'תהילה'. 'תהילה' מקבלים מכל אדם בכל מצב, אבל 'תפילה' 'בקשות' - רק מי שראוי לבקש. והדבר הינו חיזוק לימים אלו 'ימי חנוכה' - להודות ולהלל שאל יריגיש האדם את עצמו לא בכלל 'ההודאה והלילול', אלא אדרבה 'אביתתה תהילה' הקב"ה רוצה את ה'הלל והודאה' מכל אחד ואחד. תירוץ נוסף אמר הרה"ג ר' דוד כץ שליט"א: שה'תהילה' שהקב"ה מתאוה אליה, זה תפילה על תשובה, שאדם מתפלל לקב"ה שיחזירו בתשובה, וזה דואי תפילה שהקב"ה רוצה. אשמח לקבל תירוץ נוספים לקושיא...

ר' אמונת של הלב
הדלקת נרות חנוכה בנוסע לשבת חוץ לעיר

כתב המשנ"ב ס' תרע"ב ס"ק י"ב וז"ל: מי שסועד אצל חברו באקראי ויש לו שם בית באותו העיר צריך לילך לביתו להדליק שם נר חנוכה וכו' עכ"ל. והנה בפשוטו היה נראה דאקראי היינו שהולך לבית חברו לסעודה וחוזר לביתו, אבל אם הולך לבית חברו על יום או יומיים וישן וסועד שם, כל כה"ג מקרי קביעות ושפיר מדליק בבית חברו.

אלא שראיתי מובא משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל שהורה שהנוסע לשבת לבית הוריו, צריך למנות שליח שידליק בביתו הקבוע בערב שבת, והטעם משום דלא מקרי קביעות אלא כשקבוע עצמו בבית חברו ללכת שמונת ימי החנוכה או עכ"פ לרוב ימי החנוכה, אבל אם קובע עצמו לפחות מזה, לא מקרי זה לקביעות, ולא פקע ממנו החיוב להדליק בביתו הקבוע, ודקדק כן מלשון הביאור הלכה שם. [והראשית להג"ר ע' אויערבאך שליט"א שכתב ששמע מחמיו דאין הדבר ברור בידו, ולכן יש לחוש לתרווהו דהיינו גם למנות שליח להדליק בביתו, וגם להשתתף בפרוטתו עם בעל הבית או להדליק בעצמו בבית הוריו כמנהג בני אשכנז שכל אחד מדליק בעצמו אך את הברכה לא יברך בעצמו אלא ישמע מאחר].

אמנם דעת הרבה פוסקים דאין הדבר תלוי בנוסע לכל ימי חנוכה או לרוב ימי החנוכה, אלא כל שקבוע עצמו בבית חברו שאוכל וישן שם הרי זה קביעות, ולכן הורו שהנוסע לעיר אחרת לשבת כגון שנוסע לבית הרורו וכיוצא בזה, מדליק נרות בערב שבת בבית הוריו ואין צריך למנות שליח להדליק בביתו, כן הורה החזו"א זצ"ל, וכן דעת הגר"ש אויערבאך זצ"ל (הליכו"ש פ"ח), והגר"ן קרליץ זצ"ל (חו"ש פ"ט), והגר"ש ואזנר זצ"ל (מבית לי פ"א), וכן דעת הגר"מ שרנבוך שליט"א (ח"ג סי' רט"ו), וכן הוא הוא מנהג העולם (הגר"מ אויערבאך שליט"א).

והנה בפשוטו היה נראה שולדעה זו אין חילוק בין נוסע לשבת או נוסע ליום אחד באמצע השבוע וחוזר למחרת, אלא כל שאוכל וישן שם הרי זה כביתו ומדליק שם פירוט שנסע ליום אחד בלבד. אך ראיתי מובא מהגר"ן קרליץ זצ"ל שהנוסע לעיר אחרת ליום אחד (כגון שנוסעים בצהריים לירושלים וחוזרים למחרת בבוקר) הרי זה ספק אם שהיית יום אחד מחוץ לעיר נחשב לקביעות, ועל כן הורה דאין להדליק שם בברכה (הגר"א דינו שליט"א בשם הגר"ש קרליץ זצ"ל) ע"י"ש. מהיו בתשובות והנהגות (שם) הורה בכזה מקרה, שאם יצא מביתו קודם זמן ההדלקה, יזיל במקום ששוהה שם בלילה אפילו שחוזר למחרת ואין צריך למנות שליח שידליק בביתו ע"י"ש, וכן משמע מדברי הגר"ש זצ"ל (שם) שגם קביעות ליום אחד מקרי קביעות כל שאוכל וישן שם וצ"נ.

